

UDK: 371.3:82

Stručni članak

Primljeno: 01. 05. 2007.

Prihvaćeno: 04. 06. 2007.

MOTIVACIJSKI POSTUPCI U NASTAVI LEKTIRE¹

Ivana BLAŽEVIĆ

Sažetak: *Lektira je specifičan nastavni sat koji, osim što zahtijeva izvršavanje određenih obrazovnih zadaća, s posebnom pažnjom treba pristupiti odgojnim i funkcionalnim ciljevima. Pred nastavnike se postavljaju novi zadaci kojima se ne treba nužno pristupiti s dozom opterećenja, osobito ako se uzme u obzir da je sat lektire po svojoj prirodi podložan znatno prirodnijem obliku komunikacije nego što je to slučaj na satima gramatike ili književnosti gdje učenici moraju usvojiti i određeni broj novih podataka. Dovoljno je dio sata obogatiti novim pristupom ili, ukoliko lektirna obrada zahtijeva dva sata, posvetiti cijeli sat određenoj aktivnosti, ostvarujući tako odgojene i funkcionalne zadaće, a drugi sat koncentrirati se na heuristički razgovor, odnosno, realizaciju obrazovnih ciljeva. Zanimljivim pristupom čini se pristup metodom igre, pa iznosim nekoliko prijedloga. Kombinacijom postojećih i suvremenijih metodičkih postupaka može se postići zadovoljavajući rezultat. Pri svakoj novoj metodi ne treba zanemariti smisao za mjeru kako se opet ne bismo našli u začaranom krugu zasićenosti i monotonije. Posebnu pažnju potrebno je obratiti na individualnost razrednog odjela, jer, ono što ovakvo istraživanje čini zanimljivim upravo je činjenica da ono što je jako dobro prihvaćeno u jednom razrednom odjelu, u drugom može biti ismijano.*

Ključne riječi: *sat lektire, motivacija utemeljena na igri, problemska nastava, funkcionalne zadaće, obrazovni ciljevi*

UVOD

U mnoštvu književnih pojmova čiju funkciju i značenje osnovnoškolci još dugo neće u potpunosti shvatiti, metodičari nastave književnosti pokušavaju pronaći nove puteve. Već je uočeno da je moderna civilizacija *sumrak kulture zasnovane na pisanoj riječi* (Kermek-Sredanović, 1991, 56), ali kao da ta opasnost svakim danom sve više prijete i upozorava na potrebu za iznalaženjem novih pris-

¹ Rad je nastao na prijedlog i uz suradnju s dr. sc. Ivanom Boškovićem, a potaknut je različitim odnosom učenika (a dijelom je primjenjiv i na studente) prema lektirnim obvezama.

tupa. Zloupotrebna medija omogućila je novim naraštajima uspješno prikrivanje vlastitog nerada pa nastavnik, i kad se naoruža iscrpnim provjerama pročitivosti, ne može u potpunosti biti siguran je li učenički odgovor rezultat čitanja književnog djela ili njegove "internetske" inačice.

Kultura utemeljena na pismu, pa dakle i na čitanju – superiorna je svakom drugom obliku civilizacije (Težak, 1996, 67).

Čitajući, učenik prolazi kroz različite čitalačke tehnike (logičko, interpretativno, usmjereno čitanje) (Težak, 1996, 68). Nešto iscrpniji popis čitalačkih faza nudi D. Rosandić. On razlikuje:

- vođeno čitanje (čitanje s jasno postavljenim zadaćama), čitanje sa zapisivanjem
- kritičko čitanje, objašnjavajući ga kao sposobnost proizvodnja ideja, vrednovanja ideja s estetskog, moralnog i društvenog gledišta
- spoznajno čitanje, oslanjajući se na Croceovu podjelu na intuitivnu i logičku spoznaju
- denotativno i konotativno čitanje tj. razumijevanje doslovnog i prenesenog značenja
- imaginativno čitanje koje uključuje sposobnost zamišljanja i oblikuje fantazijsko mišljenje, dijeleći ga dalje na, primjerice, scensko čitanje (sposobnost zamišljanja scenskog prostora) (Rosandić, 2005, 186).

Ovakva klasifikacija pomaže nastavnicima pri analizi lektirnog djela, iako je gotovo je nemoguće utvrditi koja je faza ključna jer dobro čitanje obuhvaća više čitalačkih tehnika istovremeno.

Tijekom osnovnoškolskog obrazovanja nužno je osposobiti učenike za samostalni rad u svim nastavnim situacijama, od postavljanja svrhe, preko analize pa do vrednovanja postignutih rezultata, što je *najviši oblik samostalnosti koji se formira postupno, od lakših i jednostavnijih zadataka ka složenijima* (Lučić-Mumlek, 2002, 34). Sat lektire, ležernošću i prividnom neobavežnošću (pod pojmom ležerno ne podrazumijevam sate koji se svode na bespotrebnu diskusiju, već u vidu diskusije prolaze unaprijed postavljene ciljeve) čini se najplodnijim tlom za takva razmatranja.

Što su zapravo ciljevi sata obrade lektire? Više negoli obrazovne, lektira bi za svoj cilj prije svega trebala postaviti odgojne i funkcionalne ciljeve: naučiti učenika čitati, uvesti ga u svijet djela, razvijati sposobnost estetskog doživljavanja i osposobljavanja za logičko životno razmišljanje. *Književnost čini dio života i objašnjavanje književnih djela nema svog smisla ako ne pridonosi upravo razumijevanju književnih djela na onaj način na koji to traži vrijeme u kojem živimo. U književnim djelima sadržano je iskustvo pojedinca, naroda i čovječanstva, iskustvo koje nije bilo moguće izreći ni sačuvati, drugačije nego što je to učinila upravo književnost. Analiza književnog djela mora zato uvijek biti i analiza tog iskustva; ona treba biti i doprinos razumijevanju života i svijeta* (Solar, 1994, 65).

Da bismo određeno iskustvo prenijeli, potrebno je pobuditi interes učenika. Iskustvo često pokazuje da upravo tu teško uspjevamo što nas nerijetko navodi da se katkad osjećamo nekompetentno i bespomoćno pred mladim ljudima koji sve više bježe od knjige. Razbijmo odmah iluziju da je sva lektirna djela moguće učiniti zanimljivima i dostupnima. Određeni otklon uvijek će postojati. Ipak, kako zadovoljiti afinitete većine mladah čitatelja? Kako pronaći magičnu formulu koja će putem lektire potaknuti mladog čovjeka na nova istraživanja svijeta knjige?

Rješenje dugotrajnog problema sadržano je u Rosandićevoj postavci o potrebi *izbjegavanja tradicionalne nastave književnosti tj. analize temeljene na prepričavanju ili iznalaženju ukrasa piščevog izraza, a uvođenja nestereotipne nastave – njegovanjem kritičkog i stvaralačkog mišljenja s ciljem razvijanjem stvaralačkog čitatelja koji će znati razlikovati estetsko od neestetskog* (Rosandić, 2005, 213, 425). Na sličan način problem je definirao i Russel ustvrdivši da je *nedostatak modernog obrazovanja njegovo prejako usmjeravanje na stjecanje znanja, a premalo na proširenje misli i srca*. (Lučić-Mumlek, 2002, 43).

Današnji naraštaji sve manje podliježu nametnutom moraliziranju i imaju pravo. Time nam daju posla, tražeći neprestano nove pristupe. *Škola više ne smije odgajati riječima bez pokrića, onima koje su utemeljene na prihvaćenom moralu, ali ne i u stvarnosti, ali mora ucijepiti učenicima ljubav prema materinskom jeziku i želju za primjenom postignutih znanja i umijeća*. (Težak, 1996, 26).

Da u lektirnim obradama nedostaje suvremenih pristupa kojima bi se na zanimljiviji način ispunili postavljeni ciljevi, svima nam je jasno. Konstatirali smo već da je otpor učenika teško izbjeći. Pokušajmo ga onda barem smanjiti. Možda bi, stoga, prvi korak trebao biti ispitivanje učeničkih interesa, vodeći pri tom računa da se ostane u krugu književnih djela reprezentativne vrijednosti, kojima ćemo moći ostvariti ciljevi lektirnog čitanja. Mira Keremek-Sredanović istraživala je interese osnovnoškolaca. Njeni zaključci, iako se odnose na generacije koje su u klupama sjedile prije 20-ak godina, bliski su i današnjim generacijama. Dob uzima kao primarni čimbenik koji utječe na interes učenika, spol i socijalno porijeklo sekundarne su komponente, dok sredinu smatra irelevantnim čimbenikom. Već u 6. razredu učenici postaju kritičniji, traže suvremenija djela; poezija, narodno stvaralaštvo, mitologija manje su im privlačni. (Kermek-Sredanović, 1991, 56,58). Praksa doista pokazuje da jest tako. Svojom simbolikom, kompliciranim nazivima mitologija stvara teškoće i srednjoškolcima, iako, ako se u prvi plan stavi avanturistički moment, borbe, sukobi, ona može biti vrlo privlačna.

Do gotovo identičnih rezultata došla su i suvremena istraživanja. Već prva čitalačka iskustva razvijaju zanimanje za dinamične, akcijske književnoumjetničke tekstove utemeljene na smjenjivanju prepoznatljivih događaja (1. i 2. raz.). U 3. i 4. razredu učenici su osposobljeni za potpuniju karakterizaciju likova, za

uočavanje jezičnih sredstava, za shvaćanje jednostavnih uzročno – posljedičnih veza. U 9. godini jača interes za fantastično, da bi u 10. bio zamijenjen potrebom za čitanjem avanturističkih romana. (Lučić-Mumlek, 2002, 43). Interesi se mogu istražiti pomno pripremljenom anketom, krenuvši od najjednostavnijih pitanja pa do citata iz pojedinih djela.

Osim poznavanja općih karakteristika dobi s kojom radi, učitelj nužno mora poznavati kako pojedince, tako i razrednu zajednicu, te prema tome unositi male (ali nipošto nebitne) promjene u iste metodičke obrasce.

VAŽNOST MOTIVACIJE

Bez obzira na to što smo otkrili predmet učeničkog interesa, to otkriće tek je prvi korak prema cilju. Smatram da je u lektirnoj obradi motivacija vrlo bitan korak i važan poticaj za daljnje čitanje. Ako učenika naviknemo da je sat lektire uvijek nešto novo i drugačije, dat ćemo si posla, ali će vrlo vjerojatno nakon nekog vremena sami učenici preuzimati dio posla i sami se hvatajući u koštac s iznalaženjem novih pristupa. Ako smo dovoljno zanimljivi, onda je za očekivati da će se potruditi pročitati djelo kako bi mogli biti aktivni dio procesa.

Rosandić jedan cijeli sat posvećuje motivaciji i pripremi za obradu lektirnog djela. Cilj sata je pobuditi zanimanje za čitanje djela, pripremiti učenike za recepciju, za vođenje bilježaka u dnevniku čitanja, a ostvaruje se putem televizijskih ili radijskih emisija, putem interneta, čitanjem motivirajućeg odlomka iz djela, autorskih komentara, izjava čitatelja o djelu i sl. (Rosandić, 2005, 115). Nažalost, nastavni plan i program često nas vremenski ograničava pa smo češće u situaciji da ne možemo cijeli sat posvetiti motivaciji, negoli obratno. Međutim, Rosandićeve predloške možemo parcijalno iskoristiti pri izradi ankete za ispitivanju učeničkih interesa.

Postoje uhodani i hvalevrijedni motivacijski postupci, ali nužno ih je mijenjati, isključivo zbog odrednice – *uhodan*. Vrijeme nepovratno teče i, iako bitne stvari ostaju konstanta, nikako se ne smiju zanemariti, koliko god paradoksalno zvučalo, promjene koje se neprimjetno provlače kroz konstantu. Kroz takve promjene prolazi današnje dijete i današnji mladi čovjek. Možda razlike u potrebama djece nekad i danas i nisu toliko velike koliko je velika potreba drugačijeg pristupa koji mladi ljudi zahtijevaju od svojih nastavnika. Dostupnošću velikog broja informacija, ruši se nekadašnja misterioznost nastavničke uloge i djeca traže osuvremenjeni odnos škole prema njima. Ova odrednica svojevrsno je polazište u metodičkom pristupu bilo kojem obliku nastave. Budući da sat lektire ima specifične odgojene odrednice, ovdje je još bitniji nego li, primjerice, u nastavi gramatike.

Već dobro poznati motivacijski postupci nisu nužno loši. Pod sintagmom "već dobro poznati" mislim na heuristički razgovor, odnosno pitanja sljedećeg

tipa: *Je li ti se knjiga svidjela? Zašto? Koji ti je ulomak najdraži? S kojim bi se likom poistovjetio?* i sl. Takav postupak je nužan, ali smatram da je nužno da i on bude uveden "zanimljivijim" postupkom. U pokušaju da se stvori nešto novo, istaknutija je opreka sa starim, a time i saznanje da poznate, općepriznate metode nerijetko rezultiraju najpotpunijim znanjima. No, postavlja se pitanje kakva su usvojena znanja: odgovaraju li doista prethodno navedenim zahtjevima o razumijevanju i primjeni ili su to prvenstveno činjenična znanja bez bitnog razumijevanja naučenog? Možda bi neki novi postupci rezultirali boljim rezultatima na području dječje kreativnosti i samostalnog rada, a to je, poznato je, odrednica koja je često zanemarena.

Ono što mi se učinilo zanimljivim djeci je motivacija utemeljena na igri. Iznijet ću, stoga, nekoliko prijedloga koji, čini mi se, mogu učiniti lektirni sat nešto drugačijim, a, samim time, nadam se, intrigirati dijete, potaknuti ga da bez gorčine posegne za lektinom.

MOTIVACIJA UTEMELJENA NA IGRI ZA OBRADU LEKTIRE U NIŽIM RAZREDIMA PREDMETNE NASTAVE (5. i 6. razred)

Igra se čini jako dobrim poticajem za obradu lektirnog djela. Važno je postići zaigranost, opuštenost, stvoriti natjecateljsku atmosferu, koja je, čini se, u svim razredima osnovne škole vrlo poticajna za rad, a istovremeno imati lektirno djelo u prvom planu.

Novijeg datuma i usmjereni na modernu nastavu prijedlozi su Fileš Gordane. Oni su vrlo jednostavni i poticajni, variraju od poznatih motivacijskih primjera (Bitka kod Bistrice Lesne) do zahtjevnijih koji traže aktivnu učeničku kreativnost.

Igra pantomime može biti vrlo poticajna za učenike jer moraju reagirati efektivno u vrlo kratkom roku, kao što i grupni projekt obrade lirske pjesme, gdje svaka grupa ima svoj dio kolača (interpretativno čitanje, idejni svijet, stilska analiza...) može biti vrlo maštovito izveden. Poželjno je da se povremeno pribjegne ovim metodama, vodeći računa o tome da to ne bude prečesto jer nerijetko dolazi do zasićenja.

Metodički priručnik za čitanku 5. razreda *Dveri riječi*, izdavačke kuće *Profil* nudi zanimljivu sintezu nakon obrade Matoševog ulomka *Na ladanju*. Učenici su povezani *u vlak*, stoje jedan iza drugoga držeći jedan drugome ruke na ramenima. Rukama izvode pokrete koji će predstavljati faze rada u polju: duboko oranješakom prelaze preko leđa, usitnjavanje-lagano udaraju rubom šake po leđima i sl. (Babić, Golem, Jelčić, 2006, 108). Činilo se vrlo zanimljivim, iako je, u mom slučaju, proces okončan bez uspjeha. Naime, poznavajući međusobne odnose u razredu, međusobne antagonizme i simpatije, pokušala sam učenike raspored-

iti na način da u fizičkom kontaktu budu oni koji su posvađani ili oni koji se međusobno simpatiziraju; nakon čega je nastala opća pobuna i graja koja me (možda ne u skladu s HNOS-om) natjerala da reagiram metodom nagrade i kazne, pa je igra prekinuta. Savjetujem, stoga, da se, koliko je god moguće, slijede "pravila" učenika. Ponukana izloženim prijedlozima, pokušala sam s nekoliko vlastitih prijedloga igre.

Pri obradi *Priča iz davnine* poslužila sam se puzzle primjerima G. Fileš: na komadiće papira pišu se riječi iz prepoznatljivih ulomaka; učenici trebaju složiti riječi tako da dobiju rečenice i prepoznaju kojoj priči ulomak pripada. Potom ulomak čitaju protivničkoj skupini učenika koja treba odgonetnuti o kojoj je priči riječ i pokušati je prepričati, ali ne od početka već od scene koju predočava zadani ulomak. Sve skupine su bile vrlo uspješne u izvođenju zadatka, pa nije postignuta natjecateljska atmosfera, ali je ipak zainteresirala učenike. Ova metoda pokazala se kao dobra provjera pročitivosti. Učenicima je bila zabavna i u potpunosti je otklonila strah prisutan pri klasičnoj metodi propitkivanja detalja s jasno vidljivim ciljem provjeravanja.

Sličnu metodu moguće je primijeniti u lektirnoj obradi romana.

Većina dječjih romana obiluje dramskim situacijama, pustolovnim obratima, a takve situacije nude dosta mogućnosti. Kao primjer uzimam *Junake Pavlove ulice*. Metoda razvija sposobnost brzog snalaženja, zajedništvo, empatijsku sposobnost uživanja u situacije koje proživljavaju likovi, a ujedno djeluje meditativno i opuštajuće. Učenici se postavljaju u krug zbog dočaravanja intimnije atmosfere i zatvaraju oči. Čitaju im se određeni ulomci, a njihov zadatak je zvukovno predočiti zadani ulomak. Dozvoljeno je služiti se svim neverbalnim metodama (uporabom svih tjelesnih mogućnosti osim glasa). Odabrani ulomak nosi određenu dramsku ili emocionalnu dimenziju. Primjerice, čita im se ulomak borbe dviju družina. Prvi učenik u nizu odabire kretnju kojom će dočarati dinamičnost i opasnost pročitane situacije (npr. udaranje nogama u pod). Ostali, jedan po jedan, slijede njegov postupak. Bitno je da novi zvuk ne preuzimaju svi učenici odjednom, već jedan po jedan, onim redom kojim sjede (ili stoje) u krugu. Sljedeći ulomak prikazuje situaciju drugačijeg emocionalnog naboja, npr. Nemečkovu smrt. Učenici moraju promijeniti zvuk u skladu s novom situacijom. Sada, dakle, neće lupati nogama o pod, nego će, primjerice, tiho pucketati prstima. Svaki novi zvuk osmišljava sljedeći učenik u krugu, ali na način da svaki sljedeći učenik zadržava zvuk koji je predočavao prethodni ulomak sve dok ne dođe njegov red. Tek kada čuje da je učenik do njega preuzeo novi zvuk, napušta stari i preuzima novi, koji na isti način preuzima sljedeći učenik. Kreće se s najdinamičnijim ulomcima, potom se čitaju ulomci manje dramske napetosti, in-

tenzitet varira ponovnim uvođenjem živahnih ulomaka da bi se za kraj odabrali ulomci najmanjeg intenziteta. Time i pokreti učenika postaju tiši, a u trenutku potpune opuštenosti učenici otvaraju oči.

Ako postoji zvučni predložak ulomaka lektirnog djela moguće se poslužiti modelom klasične i često omiljenom igre *glazbenih stolica*. Ukoliko nema zvučnog predloška, nastavnik ili netko od učenika može čitati tekst što je možda i bolji postupak s obzirom na to da je učenik u direktnom kontaktu s tekstem, da vježba interpretativno čitati, izražavati osjećaje, ponašati se pred auditorijem.

Učenici lagano šetaju razredom slušajući zvučnu izvedbu određenog lektirnog ulomka. U trenutku kada nastavnik prekine zvučnu izvedbu, učenici zauzimaju mjesta na stolicama koje su smještene na sredini učionice. Manji je broj stolica negoli učenika tako da određeni broj ostaje bez mjesta i time ispada iz igre. Oni kojima uspije ostati u igri moraju opravdati ostanak i to tako da nastave s prepričavanjem ulomka tamo gdje je zvučna izvedba prekinuta. Ulomak uvijek prepričava drugi učenik.

Dobro se poslužiti postupcima preuzetima iz medija koje djeca rado prate. Služeći se predloškom osoba *A, B, C (igra detekcije)* iz kultne *Kvisekoteke*, poslužila sam se pri obradi *Koka u Parizu*, a postupak je prilagodljiv bilo kojem lektirnom djelu. Namjera mi je bila posvetiti igri trećinu sata, no, želja svih da se nađu u ulozi, naveo me da cijeli sat posvetim igri. S ciljem da se izbjegnu nepredviđene okolnosti, bilo bi dobro prethodno pripremiti učenike za ovaj postupak pripremom predloška pitanja koja će pomnije razraditi kod kuće. *Ja sam Ratko Milić zvani Koko*, putnik u Pariz, bila je prva uloga. Samo je jedan učenik Koko. Učenici postavljaju pitanja koja će im pomoći da otkriju tko je Koko. Postupak je i dobar test pročitivosti. Učenici svojim pitanjima (ili odgovorima, ukoliko su u ulozi osobe a, b, c) ukazuju na čitalačke faze kroz koje su prolazili, otkrivaju dio svoje osobnosti, pokazuju jesu li vodili bilješke, koliko su se koncentrirali na zapažanje detalja, a istovremeno oslobođeni straha od ocjenjivanja i provjeravanja. Slično tome, vrlo poticajan postupak je omogućiti učenicima da jedno drugome postavljaju pitanja. Vođeni željom da protivnik teško dođe do odgovora, često posežu za detaljima iz pročitivog djela pa je to koristan test pročitivosti i samom nastavniku.

Uhodanom načinu rad može se pobjeći i promjenom ustaljenih zadataka za samostalni rad učenika kod kuće. Umjesto određivanja teme, pouke, analize likova učenicima se mogu postaviti jednostavna pitanja koja će ih potaknuti na otkrivanje zanimljivih detalja. (pr. *Koko u Parizu*: Kako su Koko i Zlatko umakli otmičarima?, Što je bilo nakon Kokovog sna? Dovrši priču!) Osobito je to moguće ostvariti pri obradi avanturističkih romana, s obiljem napetosti napetosti, ali je izvedivo pri obradi bilo kojeg lektirnog djela.

"IGRA" U VIŠIM RAZREDIMA PREDMETNE NASTAVE (7. i 8. razred)

Učenicima sedmih i osmih razreda pojam igre ne znači isto što i učenicima nižih razreda predmetne nastave. Njih zanima ozbiljniji pristup. Natjecateljski duh treba zadržati jer ih to motivira, iako manje negoli učenike nižih razreda.

Dobro je pripremiti im problemski sat. Dijelimo ga u tri faze: postavljanje problema, izbor načina rješavanja problema te analiza rezultata. Problemski sat je zanimljiv jer nudi široki dijapazon postupaka:

Istraživačka metoda

Metoda heurističkog razgovora

Metoda rada na tekstu

Dijaloška metoda

Metoda interpretativnog čitanja (Kajić, 1980, 10)

Nastavnik priprema zadatke, prati rad učenika i usmjerava ih, ali konačni rezultat produkt je njihovog, uglavnom samostalnog rada.

Pri obradi lektire *Divlji konj* moguće im je zadati zadatak da razmisle o prijateljstvu, ljubavi i onome što ih koči u suvremenom društvu, da metodom *oluje ideja (brain storming)* napišu vlastita promišljanja o zadanoj temi, da, služeći se internetom i drugim izvorima, pronađu promišljanja poznatih osoba ili njihovih uzora o istim temama (rad kod kuće). Nakon analize djela, ponukani zakonom divljine i gospodarevim zakonom iz pročitano djela, učenici na temelju prikupljenih podataka mogu krenuti u izradu vlastitog projekta: zakon razreda, zakon prijateljstva, zakon ljubavi. Projekt može biti predstavljen plakatom, stripom, skečom ili dramskom improvizacijom (istraživačka metoda, metoda rada na tekstu, dijaloška metoda). Vrednovanje mogu obaviti učenici tajnim glasovanjem ili osoblje škole (ako je riječ o plakatu, stripu i sl.).

Scenske improvizacije zanimljiv su postupak: nastavnik odabire dramski napeti trenutak i učenicima podijeljenima u grupe daje 15-ak minuta da scenski osmisle zadani predložak ili da ga osuvmene, izmijene, prikažu u humorističnoj verziji i sl. Za takvu obradu podložni su kako suvremeni romani (npr. *Grand hotel* J. Laće, osobito zbog ljubavne tematike koja je učenicima uvijek intrigantna), tako i djela neprolazne vrijednosti (*Romeo i Julija*, bajke, basne). Dobro je učenicima dati potpunu slobodu u načinu izvedbe pa i u odabiru ulomka, a nastavniku ostaviti mogućnost odabira u onim razrednim odjeljenjima kojima je potreban poticaj. Ovi postupci pogodniji su za učenike viših razreda. Postupak usporedbe lektirnog djela i filmskog predloška u većini slučajeva dobro je prihvaćen u problemskoj nastavi. Postupak je zanimljiv i kao primjer unutarpredmetne korelacije – povezivanje nastave književnosti, lektire, jezika, jezičnog izražavanja. Nastavnik izrađuje nastavne listiće s istim pitanjima za sve grupe. Svaka grupa izlaže rezultate, učenici ih međusobno vrednuju obrazlažući vlastite

sudove bez intervencije nastavnika. U završnoj fazi nastavnik upozorava na bitne odrednice i uključujući učeničke primjedbe, donose se zajednički zaključci.

Primjer nastavnog listića za obradu Romea i Julije

KNJIŽEVNOST	JEZIK	JEZIČNO IZRAŽAVANJE	MEDIJSKA KULTURA
Što je tema drame? Karakteriziraj filmske likove!	Kakav je jezik drame? Usporedi ga s obzirom na film!	Dramatiziraj prizor po vlastitom izboru tako da bude humorističan. Koristi se zavičajnim govorom.	Odaberi nekoliko kadrova i prikaži ih stripom tako da barem u jednom isječku stripa upotrijebiš ptičju perspektivu.

S jedne strane, igra pruža mogućnost vrlo uspješne komunikacije s učenicom; s druge pak postoji opasnost od pretjerivanja i pretvaranja školstva u odgojnu ustanovu diletanata koji će, igrajući se, zaboraviti da je put do samoostvarenja mukotrpan rad.

Svaka promjena dugoročan je proces i vrlo je izvjesno da struka reagira dugo nakon primjene određenog metodičkog postupka. Stoga je dobro da, dok ga struka ne potvrdi ili opovrgne, valorizaciju provodimo na isti način na koji će to činiti struka, posredstvom učenika, (s tom razlikom da oni ipak nisu reprezentativni uzorak pa ne možemo računati na sigurnu potvrdu valjanosti primijenjene metode). Svi prijedlozi tu su zbog djece i za djecu, i, ako su pitanja pomno odabrana, njihova reakcija pouzdana je smjernica.

LITERATURA

1. Babić, Nada - Golem, Dinka - Jelčić, Dunja (2006): *Dveri riječi, priručnik za učitelje hrvatskog jezika za peti razred osnovne škole*, Profil, Zagreb
2. Fileš, Gordana (2005): *Dramske radionice i igraonice u nastavi hrvatskog jezika*, Školska knjiga, Zagreb
3. Diklić, Zvonimir (2006): *Hrvatski u školi – zbornik metodičkih radova*, Školska knjiga; Zagreb, 1996., priredio
4. Kajić, Rasima (1980): *Roman u sustavu problemske nastave*, Školska knjiga, Zagreb, 1980.
5. Kermek-Sredanović, Mira (1991): *Književni interesi djece i omladine*, Školska knjiga, Zagreb
6. Klippert, Heinz (2001): *Kako uspješno učiti u timu*, Educa, Zagreb
7. Lučić-Mumlek, Kata (2002): *Lektira u razrednoj nastavi*, Školska knjiga, Zagreb

8. Rosandić, Dragutin (2005): *Metodika književnog odgoja*, Školska knjiga, Zagreb
9. Solar, Milivoj (1994): *Teorija književnosti*, Školska knjiga, Zagreb
10. Težak, Stjepko (1996): *Teorija i praksa nastave hrvatskog jezika 1*, Školska knjiga, Zagreb

UDC: 371.3:82

Professional article

Accepted: 01. 05. 2007.

Confirmed: 04. 06. 2007.

MOTIVATION PROCEDURES IN THE BOOK INTERPRETATION CLASSES

I.BLAŽEVIĆ (Split)

Šk. vjesn. 56 (2007.), 1-2

Summary: *Book interpretation class is a specific teaching class which, besides demanding a performance of certain educational assignments, should approach to educational and functional aims with special attention. Teachers are confronted with new assignments which are not to be considered as an encumbrance, especially if we bear in mind that this type of class involves a more natural mode of communication in comparison with grammar or literature classes that insist on acquiring certain amount of new information. It is sufficient to enrich a part of the class by using a new approach or, if two classes are required, to reserve one entire class to a specific activity, which helps in accomplishing educational and functional tasks, and to focus on conversation in another one, which helps in realizing educational goals. As a suggestion of this new approach I propose the game approach that seems interesting enough. Combining the existing methods with the more modern methodical procedures, satisfactory results can be achieved. In order not to find oneself in the vicious circle of saturation and monotony, a sense of measure should not be neglected in using each of the new methods. Special attention should be directed towards the individuality of the class, and what makes this type of research interesting is the fact that something well accepted in one class, can easily be mocked in another.*

Key words: *book interpretation, motivation based on games, problem – oriented teaching, functional tasks, educational goals*